

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

29.06.2022. Nr. 1-5/156

**Valsts policijas
Vidzemes reģiona pārvalde,**
kanc@vidzeme.vp.gov.lv

Zināšanai: **Valsts policijas
Vidzemes reģiona pārvaldes
Madonas iecirknis**
kanc.madona@vidzeme.vp.gov.lv

Par vizīti Madonas iecirkņa īslaicīgās aizturēšanas vietā

2022. gada 20. jūnijā Tiesībsarga biroja Prevencijas daļas vadītāja L. Namniece-Bērziņa un Prevencijas daļas konsultante sociālajos jautājumos V. Sproģe-Saksone bez iepriekšēja brīdinājuma apmeklēja Valsts policijas Vidzemes reģiona pārvaldes Madonas iecirkņa īslaicīgās aizturēšanas vietu (turpmāk – ĪAV). Vizītes mērķis bija pārbaudīt 2019. gadā sniegto rekomendāciju izpildi¹. Vizītē tika izmantota arī iepriekš iegūta informācija no ieslodzītajām personām, kuras atrodas brīvības atņemšanas iestādē un kuras ir bijušas ievietotas ĪAV šajā gadā.

Vizītes laikā Tiesībsarga biroja darbiniekus pavadīja Valsts policijas amatpersonas – A. Turkins, J. Kalniņš un R. Broks.

Ziņojumā ar zaļu krāsu ir iezīmētas 2019. gada 3. jūlija ziņojumā sniegtās rekomendācijas/ secinājumi. Savukārt, ziņojumā ar šādiem simboliem ir atzīmēts:

- rekomendācija ir izpildīta;
- rekomendācija nav izpildīta;
- rekomendācija ir daļēji izpildīta; jāpievērš uzmanība.

¹ Iepriekš ĪAV apmeklēts 2019. gada 15. aprīlī. Ziņojums par vizītē konstatēto sniegts 2019. gada 3. jūlijā (reģ. ar Nr. 1-5/98). Pieejams: https://www.tiesibsargs.lv/uploads/content/1_5_98_1582110025.pdf

Ziņojumā nav iekļautas tās 2019. gadā sniegtās rekomendācijas, kuru izpildi vizītes dienā nebija iespējams novērtēt dažādu objektīvu iemeslu dēļ, piemēram, ĪAV nebija ievietota neviena persona.

Vispārējie apstākļi

Madonas iecirknis un ĪAV atrodas ēkā, kurai ir nodrošināta piekļuve personām ar kustību traucējumiem (riteņkrēslā), proti, ir ierīkota uzbrauktuve. Tomēr, ieteicams pie uzbrauktuves norādīt dežūrdaļas telefona numuru vai ierīkot zvana pogu, lai apmeklētājs vajadzības gadījumā varētu sazināties ar dežūrdaļas darbiniekiem un lūgt nepieciešamo atbalstu iekļūšanai iecirkņa telpās.

[1] Tiesībsarga biroja darbinieki nemanīja, ka pie iecirkņa uzbrauktuves būtu norādīts dežūrdaļas telefona numurs vai ierīkota zvana poga. **Aicinu 2019. gadā sniegto rekomendāciju izpildīt.**

2) nodrošināt Madonas iecirkņa un ĪAV atbilstību vides pieejamības prasībām.

[2] Diemžēl kopš 2019. gada vizītes **nav veiktas darbības, lai ĪAV telpas pakāpeniski pielāgotu personām ar kustību traucējumiem. Līdz ar to, katrā individuālā gadījumā ir ļoti rūpīgi jāizvērtē, vai personu ar kustību traucējumiem ir pieļaujams ievietot ĪAV.**

Ratificējot Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām valsts ir apņēmusies nodrošināt un veicināt to, lai visas personas ar invaliditāti varētu pilnībā īstenot visas cilvēktiesības un pamatbrīvības bez jebkāda veida diskriminācijas invaliditātes dēļ. Valsts t.sk. ir apņēmusies atturēties no jebkādam tādām darbībām vai prakses, kas neatbilst šai konvencijai, un nodrošināt, lai valsts iestādes un institūcijas rīkotos saskaņā ar šo konvenciju. Lai veicinātu vienlīdzību un likvidētu diskrimināciju, dalībvalstīm jāveic visus atbilstošos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tiek veikti saprātīgi pielāgojumi.²

Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām 33. panta 2. punktā minēto pārraudzību nodrošina tiesībsargs. Līdz ar to **lūgums sniegt turpmāk minēto informāciju:**

Vai attiecībā uz ĪAV telpām ir apzināts jautājums par nepieciešamajiem vides pieejamības uzlabojumiem un saprātīga pielāgojuma nodrošinājumu? (Atbildot apstiprinoši vai noliedzīgi, abos gadījumos sniegt izvērstu atbildi.) Turklāt Tiesībsarga biroja rīcībā ir informācija³, ka 2019. gadā trūkumi un situācija ĪAV ir aktualizēta, tiek plānots, kur veikt izbūvi atbilstoši Latvijas būvnormatīviem, lai varētu nepieciešamības gadījumā ievietot personu ar invaliditāti, kas pārvietojās riteņkrēslā.

1) ĪAV ievietoto personu videonovērošana tiktu veikta, ievērojot Noteikumu Nr.153 prasības

² Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām 5. panta trešā daļa.

³ 2019. gada 31. jūlija Valsts policijas Vidzemes reģiona priekšnieka vēstule tiesībsargam (ar Nr. 20/17-392570). Pieejama: https://www.tiesibsargs.lv/uploads/content/uz_1_5_98_1582112017.pdf

[3] Tāpat kā 2019. gadā, Valsts policijas amatpersonas informēja, ka ĪAV tiek veikta koplietošanas telpu un kameru videonovērošana. Videonovērošana tiek veikta nepārtraukti un to nav iespējams atslēgt.

Tiesībsarga biroja rīcībā ir nonākusi Valsts policijas sagatavotā 2020. gada 3. jūlija vēstule par videonovērošanas kārtību Valsts policijas iecirkņu īslaicīgās aizturēšanas vietās, kura ir nosūtīta visām Valsts policijas reģionu struktūrvienībām. Šajā vēstulē Valsts policija ir arī atsaukusies uz cilvēktiesību standartiem, kādēļ videonovērošana ir jāveic atbilstoši 2017.gada 21.marta Ministru kabineta noteikumu Nr.153 “Kārtība, kādā policija veic novērošanu, izmantojot tehniskos līdzekļus, kā arī šādas novērošanas rezultātā iegūto datu apstrādi” nosacījumiem.

Ņemot vērā iepriekš minēto, atkārtoti vēršu uzmanību, ka **videonovērošana īslaicīgās aizturēšanas vietā ir jāveic atbilstoši 2017.gada 21.marta Ministru kabineta noteikumu Nr.153 “Kārtība, kādā policija veic novērošanu, izmantojot tehniskos līdzekļus, kā arī šādas novērošanas rezultātā iegūto datu apstrādi” 4. un 5.punktā noteiktajā kārtībā un kritērijiem. Ja nepastāv neviens no 5. punktā minētajiem kritērijiem, tad nav pieļaujams veikt personu novērošanu. Ir jārisina jautājums, lai nepieciešamības gadījumā katrā kamerā varētu atslēgt videonovērošanu.**

3) ĪAV būtu nodrošināts pilnvērtīgai funkciju izpildei nepieciešamais darbinieku skaits

[4] Tāpat kā 2019. gadā, Valsts policijas amatpersonas norādīja, ka ĪAV nepārtraukti atrodas viens darbinieks. Lai veiktu jebkādas darbības ar ievietotajām personām, tiek pieaicināti citi Madonas iecirkņa darbinieki.

Atkārtoti vēršu uzmanību uz to, ka **gadījumos, kad nepieciešama nekavējoša iejaukšanās, ĪAV esošā amatpersona objektīvi nevarēs nekavējoties sniegt nepieciešamo palīdzību, vienlaicīgi sazinoties ar citiem darbiniekiem vai palīdzības dienestiem. Savukārt viena darbinieka aktīva rīcība var radīt draudus viņa drošībai, kā arī sabiedrības drošībai kopumā ieslodzītās personas bēgšanas gadījumā. Tādēļ ir jānodrošina ĪAV ar pilnvērtīgai funkciju izpildei nepieciešamo darbinieku skaitu.**

Kameras ĪAV

6) slēgt pirmo kameru gaitēņa labajā pusē (vienvietīga).

[5] Vizītes dienā, šī kameras durvis bija slēgtas un nozīmogotas.

7) izvietot kamerās informāciju par ievietoto personu tiesībām un pienākumiem.

[6] Apskatoties kameras, varēja redzēt, ka iekšpusē pie kameras durvīm ir uzlīmēta lapa ar izvilkumu par ĪAV ievietoto personu tiesībām un pienākumiem. Gadījumā, ja persona sabojā šo lapu, tad jaunu pielīmē pie durvīm tikai tad, kad kamerā tiek ievietota cita persona. Valsts policijas amatpersonas sniedza arī informāciju, ka praksē šīs lapas tiek bojātas ļoti reti.

Higiēna ĪAV

4) tiktu ievērotas Ministru kabineta noteikumu Nr.726 prasības un visas ĪAV telpas tiktu pienācīgi uzskatītas.

[7] Kopumā ĪAV telpas bija tīras. Tik, cik nolietojuma pazīmes radīja priekšstatu par netīrību (ka tas bija arī 2019. gadā).

Pagaidu turēšanas telpas

8) nekavējoties tiktu noņemts metāla gredzens pagaidu turēšanas telpā, lai novērstu sliktas apiešanās risku tajā, kā arī telpu aprīkojums atbilstu Ministru kabineta noteikumu Nr.735 prasībām.

[8] Vizītes dienā metāla gredzens bija noņemts.

Vizītes laikā tika saņemta informācija, ka 2019. gadā apskatītā telpa netiekot vairs izmantota kā pagaidu turēšanas telpa. Tagad pagaidu turēšanas telpa ir izvietota Madonas iecirkņa dežūrdalā. Tā ir aprīkota ar slēdzamām restotām durvīm, tajā atrodas pie grīdas piestiprināts metāla sols, kā arī ir pieejams mākslīgais apgaismojums un veikta videonovērošana. Tomēr, ja rodas situācija, kad pagaidu turēšanas telpā vienlaikus ir jāievieto gan sievietes, gan vīrieši vai nepilngadīgie un pilngadīgie, tajā **nav nodrošinātas Ministru kabineta 2009.gada 7.jūlija noteikumu Nr.735 “Kārtība, kādā personas tiek ievietotas un turētas pagaidu turēšanas vietās, un prasības šādu vietu aprīkošanai” 8.punktā noteiktās prasības par minēto personu atsevišķu izvietojumu** (kā tas ir piemēram, Valsts policijas Vidzemes reģiona pārvaldes Gulbenes iecirknī).

[9] Vizītē papildus tika apskatīta telpa, kura atrodas pie ieejas ĪAV telpās. Šajā telpā bez galda un sola, telpas stūrī bija ierīkots metāla konstrukcijas slēgts nodalījums.

Valsts policijas amatpersonas norādīja, ka šajā telpā (ne tikai ĪAV esošajā procesuālo darbību telpā) arī var tik veiktas procesuālās darbības. Uz jautājumu, kāpēc šajā telpā ierīkots metāla konstrukcijas slēgts nodalījums, amatpersonas atbildēja, ka tāds jau bijis sen un tajā tiek ievietotas ĪAV ievietotās personas, kad to nepieciešams norobežot drošības nolūkos, piemēram, personas ar agresīvu uzvedību.

Saskaņā ar Eiropas Komitejas spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas rīcības vai soda novēršanai standartu 37. punktu “[..] visiem noprotināšanas procesa dalībniekiem ir jābūt uz līdzīgas konstrukcijas un ērtības krēsliem. Darbinieks, kas vada noprotināšanu, nedrīkst atrasties dominējošā stāvoklī (piemēram, sēdēt uz paaugstinājuma) vai lielā attālumā no pratināmā. Tāda veida ierīcēm nav vietas policijas iecirkņos [..]”. Ņemot vērā iepriekš minēto, personas ievietošana šādā metāla konstrukcijas nodalījumā var tikt vērtēta kā necilvēcīga, pazemojoša un spīdzinoša izturēšanās pret aizturēto, kas nav pieļaujama.

Ņemot vērā iepriekš minēto, šobrīd nav skaidrs: Kas ir šī telpa? Kādos gadījumos un cik bieži to izmanto (ja ĪAV telpās ir atsevišķa procesuālo darbību telpa)? Kā arī, kāds tiesiskais regulējums nosaka šādas telpas iekārtošanu un ierīkošanu iecirknī? **Lūgums sniegt iepriekš minēto informāciju.**

Apkopojot iepriekš minēto ziņojumā, turpmāk sniegto rekomendāciju apkopojums:

1. Pie uzbrauktuves iecirknī norādīt dežūrdaļas telefona numuru vai ierīkot zvana pogu, lai apmeklētājs vajadzības gadījumā varētu sazināties ar dežūrdaļas darbiniekiem un lūgt nepieciešamo atbalstu iekļūšanai iecirkņa telpās. (Ziņojuma [1] punkts.)
2. Katrā individuālā gadījumā ir ļoti rūpīgi jāizvērtē, vai personu ar kustību traucējumiem ir pieļaujams ievietot ĪAV. Lūgums sniegt papildus informāciju. (Ziņojuma [2] punkts.)
3. Nodrošināt ĪAV videonovērošanas veikšanu atbilstoši 2017. gada 21. marta Ministru kabineta noteikumu Nr. 153 "Kārtība, kādā policija veic novērošanu, izmantojot tehniskos līdzekļus, kā arī šādas novērošanas rezultātā iegūto datu apstrādi" prasībām. (Ziņojuma [3] punkts.)
4. Nodrošināt ĪAV ar pilnvērtīgai funkciju izpildei nepieciešamo darbinieku skaitu. (Ziņojuma [4] punkts.)
5. Nodrošināt, ka pagaidu turēšanas telpā nepieciešamības gadījumā vienlaikus var tikt ievietotas gan sievietes, gan vīrieši vai nepilngadīgie un pilngadīgie. (Ziņojuma [8] punkts.)
6. Lūgums sniegt papildus informāciju par Madonas iecirkņa telpu, kurā atrodas metāla konstrukcijas nodalījums. (Ziņojuma [9] punkts.)

Aicinu izvērtēt un ievērot sniegtās rekomendācijas, kā arī mēneša laikā informēt par veiktajām vai plānotajām darbībām to īstenošanā. Pateicos par Valsts policijas Madonas iecirkņa amatpersonu sniegto informāciju vizītes laikā un sadarbību ar Tiesībsarga biroja darbiniekiem.

Ar cieņu
tiesībsargs

Juris Jansons

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu